

Ur *DEN NYA TIDEN* Nr 28 (SKP:s tidning)

Beslut av SUKP:s centralkommitté

Om övervinnandet av personkulten och dess följder

I.

SUKP:s centralkommitté noterar med tillfredsställelse, att besluten av Sovjetunionens kommunistiska partis historiska 20:e kongress har mött fullständigt gillande och varmt stöd av hela vårt parti, av hela sovjetfolket, av de broderliga kommunistiska och arbetarpartierna, av de arbetande i de socialistiska ländernas stora brödraskap, av miljoner människor i de kapitalistiska och koloniala länderna. Detta är också förståeligt, eftersom 20:e partikongressen, som betecknar en ny etapp i den skapande utvecklingen av marxismen-leninismen, gav en djuplodande analys av det nutida internationella och inre läget, väpnade kommunistiska partiet, hela sovjetfolket med en storslagen plan i fråga om den fortsatta kampen för att bygga upp kommunismen, öppnade nya perspektiv för aktionsenhet mellan arbetarklassens alla partier för att avvärja hotet om ett nytt krig, för de arbetandes intressen.

Vid förverkligandet av de beslut, som fattades av SUKP:s 20:e kongress, uppnår sovjetfolket under kommunistiska partiets ledning nya betydande framgångar inom alla områden av landets politiska, ekonomiska och kulturella liv. Sovjetfolket har ännu fastare slutit upp kring kommunistiska partiet och ådagalägger stor skapande aktivitet i kampen för att fullgöra de uppgifter, som ställdes av 20:e kongressen.

Den period, som förflutit efter kongressen, har samtidigt visat dess besluts stora livskraft för den internationella kommunistiska och arbetarrörelsen, för alla progressiva krafters kamp för att stärka freden i hela världen. De av kongressen framförda viktiga principiella teoretiska teserna om den fredliga samlevnaden av stater med skilda sociala system, om möjligheten av att avvärja krig i nuvarande epok, om de olikartade formerna för ländernas övergång till socialismen utövar ett gynnsamt inflytande på del internationella läget, bidrar till att minska spänningen, stärka aktionsenheten mellan alla krafter, som kämpar för fred och demokrati, och att ytterligare befästa det socialistiska världssystemets positioner.

Medan de historiska besluten av SUKP:s 20:e kongress framkallat stor entusiasm, ett nytt uppsving i det skapande initiativet och den revolutionära energin bland sovjetmedborgarna, bland de arbetande i folkdemokratins' länder och i hela världen, så har de medfört oro och förbittring i det läger, som bildas av arbetarklassens fiender. De reaktionära kretsarna i USA och i en del andra kapitalistiska makter är tydligt oroade av det stora kampprogram för att befästa freden, som skisserats av SUKP:s 20:e kongress. Deras oro växer i den mån som detta program aktivt och konsekvent omsättes i livet.

Varför koncentrerar kommunismens och socialismens fiender elden mot de brister, som vårt partis centralkommitté talade om på SUKP:s 20:e kongress? De gör detta för att dra arbetarklassens och dess partiers uppmärksamhet från de huvudfrågor, som framfördes vid 20:e partikongressen och som jämnar vägen för nya framgångar för freden, socialismen och arbetarklassens enhet.

Besluten av 20:e partikongressen, sovjetregeringens in- och utrikespolitik har framkallat förvirring i USA:s och andra staters imperialistiska kretsar.

SSSR:s djärva och konsekventa utrikespolitik för att säkerställa freden och samarbetet mellan staterna, oavsett deras samhällsskick, finner stöd bland de bredaste folkmassor i världens alla länder, vidgar de fredsvänliga staternas front och framkallar en djup kris för ”det kalla krigets” politik, för den politik som innebär skapande av militära block samt upp- rustning. Det är inte någon tillfällighet, att det är de imperialistiska kretsarna i USA som ställt till det största larmet kring kampen mot personkulten i SSSR. De negativa företeelser, som är förbundna med personkulten, var fördelaktiga för dem för att med utnyttjande av dessa fakta kämpa mot socialismen. Nu när vårt parti djärvt övervinner personkultens följder, ser imperia- listerna häri en faktor, som påskyndar vårt lands rörelse framåt, till kommunismen och som försvagar kapitalismens positioner.

I sin strävan att försvaga den stora attraktionskraften hos besluten av SUKP:s 20:e kongress, deras inflytande på mycket breda folkmassor, tillgriper kapitalismens ideologer all slags finter och knep för att dra bort de arbetandes uppmärksamhet från de avancerade och inspirerande idéer, som den socialistiska världen ställer inför mänskligheten.

Under den senaste tiden har i den borgerliga pressen utvecklats en bred antisovjetisk förtalskampanj. Som anledning till denna försöker de reaktionära kretsarna utnyttja en del fakta, som sammanhänger med den av Sovjetunionens kommunistiska parti fördömda personkulten kring J. V. Stalin. Denna kampanjs organisatörer gör allt för att ”grumla till vattnet”, för att dölja det faktum, att det rör sig om en passerad etapp i sovjetlandets liv; de vill även förtiga och förvränga, att Sovjetunionens kommunistiska parti och sovjetregeringen under de år, som förflutit efter Stalins död, med utomordentlig ihärdighet och beslutsamhet hållit på att avskaffa personkultens följder och framgångsrikt förverkliga nya uppgifter till gagn för fredens befastande, kommunismens uppbygge och i de breda folkmassornas intressen.

När bourgeoisies ideologer utvecklar förtalskampanjen försöker de ånyo och utan framgång kasta en skugga på marxismen-leninismens stora idéer, undergräva de arbetandes förtroende för det första socialistiska landet i världen, SSSR, och åstadkomma förvirring i den internationella kommunistiska och arbetarrörelsens led.

Historiens erfarenhet lär, att fienderna till den internationella proletära enheten i det förgångna upprepade gånger försökt utnyttja enligt deras mening gynnsamma ögonblick för att undergräva de kommunistiska och arbetarpartiernas internationella enhet, för att splittra den internationella arbetarrörelsen, för att försvaga det socialistiska lägrets krafter. Men varje gång har de kommunistiska och arbetarpartierna genomskådat manövrerna av socialismens fiender, slutit sina led ännu fastare och demonstrerat sin oförstörbara politiska enhet, sin orubbliga trohet mot marxismen-leninismens idéer.

De broderliga kommunistiska och arbetarpartierna har i tid genomskådat också denna manöver av socialismens fiender och bjuder den tillbörligt motstånd. Samtidigt skulle det vara oriktigt att blunda för att en del av våra vänner utomlands inte gått till botten med frågan om personkulten och dess följder samt ibland tillåter oriktiga tolkningar av vissa teser, som sammanhänger med personkulten.

I kritiken av personkulten utgår partiet från marxismen-leninismens principer. Sedan mer än tre år för vårt parti en konsekvent kamp mot personkulten kring J. V. Stalin och övervinner ihärdigt dess skadliga följder. Det är naturligt, att denna fråga intog en viktig plats i det arbete, som utfördes av SUKP:s 20:e kongress, och i dess beslut. Kongressen noterade, att central- kommittén fullständigt riktigt och i rätt tid uppträtt mot personkulten, vars spridning för- ringade partiets och folkmassornas roll, förminskade den kollektiva ledningens roll inom partiet och inte sällan ledde till allvarliga försummelse i arbetet, till grova kränkningar av den socialistiska lagligheten. Kongressen uppdrog åt centralkommittén att konsekvent genomföra

åtgärder, som säkerställer att den för marxismen-leninismen främmande personkulten fullständigt övervinnes, att dess följder avskaffas inom partiarbetets samt det statliga och ideologiska arbetets alla områden, att partilivets normer och de principer för kollektivitet i partiledningen, som utarbetats av den store Lenin, strängt genomföres.

I kampen mot personkulten ledes partiet av marxismen-leninismens kända teser om folkmassornas, partiets och enskilda personligheters roll i historien, om otillåtligheten av personkult kring en politisk ledare, hur stora hans förtjänster än må vara. Den vetenskapliga kommunismens grundläggare Karl Marx förklarade, i det han underströk sin fiendskap ”till all slags personkult”, att hans och F. Engels' inträde i kommunisternas förbund ”skedde under den betingelsen, att allt, som främjar en vidskeplig beundran för auktoriteter, kommer att uteslutas ur stadgarna”. (K. Marx och F. Engels, Skrifter, band 26, första upplagan, sid. 487-488, ryska.)

När V. I. Lenin skapade vårt kommunistiska parti, kämpade han oförsonligt mot den antimarxistiska konceptionen om ”hjälten” och ”hopen” samt fördömde beslutsamt att hjälten-enslingen ställdes mot folkmassorna. ”Förnuftet hos tiotals miljoner skapare”, sade V. I. Lenin, ”frambringar något omätligt högre än det största och mest geniala förutseende.” (Skrifter, band 26, sid. 431, ryska.)

När SUKP:s CK förde fram frågan om kampen mot personkulten kring J. V. Stalin, utgick den från att personkulten strider mot socialistiska systemets natur och höll på att förvandlas till ett hinder på den väg, som innebär utveckling av sovjetdemokratien och sovjetsamhällets avancemang till kommunismen.

På centralkommitténs initiativ ansåg 20:e partikongressen det nödvändigt att djärvt och öppet tala om personkultens svåra följder, om de allvarliga fel, som tilläts under den sista perioden av Stalins liv, samt att uppmana hela partiet att med gemensamma ansträngningar göra slut på allt det, som personkulten förde med sig. Härvid insåg CK, att ett öppet erkännande av de tillåtna felen skulle komma att förorsaka vissa minus och förluster, som fienderna kunde utnyttja. Den djärva och skoningslösa självkritiken i frågan om personkulten blev ett nytt klart vittnesbörd om vårt partis och det socialistiska sovjetsystemets styrka och fasthet. Det kan med säkerhet sägas, att inte ett enda av de kapitalistiska ländernas regerande partier någonsin skulle riskera att ta ett dylikt steg. Tvärtom skulle de bemöda sig om att förtiga och för folket dölja sådana obehagliga fakta. Men Sovjetunionens kommunistiska parti, som fostrats i marxismen-leninismens revolutionära principer, har sagt hela sanningen hur bitter den än må vara. Partiet tog detta steg uteslutande på eget initiativ och leddes därvid av principiella överväganden. Det utgick från att om uppträdandet mot stalinkulten också skulle framkalla vissa temporära svårigheter, så kommer det på lång sikt, med hänsyn till arbetarklassens grundläggande intressen och slutmål, att ge ett väldigt positivt resultat. Därigenom skapas fasta garantier för att inom vårt parti och i landet framdeles aldrig skall kunna uppstå. företeelser, liknande personkulten, att ledningen av partiet och landet framdeles skall förverkligas kollektivt, på grundval av den marxistisk-leninistiska politikens genomförande, under en utvecklad inre partidemokrati, med aktivt skapande deltagande av miljoner arbetande, med sovjetdemokratins utveckling på alla sätt.

Genom att beslutsamt uppträda mot personkulten och dess följder, genom att öppet kritisera de fel, som den framkallat, har partiet än en gång demonstrerat sin trohet mot marxismen-leninismens odödliga principer, sin hängivenhet för folkets intressen, sin omsorg om att det skall skapas de bästa betingelser för partidemokratins och sovjetdemokratins utveckling till gagn för kommunismens framgångsrika uppbygge i vårt land.

SUKP:s CK konstaterar, att den diskussion av frågan om personkulten och dess följder, som ägt rum i partiorganisationerna och på allmänna möten av de arbetande, försiggått under

stor aktivitet från partimedlemmarna och de partilösa samt att SUKP:s CK:s linje fullständigt gillats och stötts inom partiet och bland folket.

De fakta partiet offentliggjort om kränkningarna av den socialistiska lagligheten, och andra fel, som sammanhänger med personkulten kring J. V. Stalin, framkallar naturligtvis känslor av bitterhet och djupt beklagande. Men sovjetmedborgarna förstår, att personkultens fördömande var nödvändigt i intressena av kommunismens uppbygge, vars aktiva deltagare de är. Sovjetfolket ser, att partiet under de senaste åren ihärdigt genomfört praktiska åtgärder, som är inriktade på att utrota personkultens följder inom alla områden av partiuppbygget, av det statliga, ekonomiska och kulturella uppbygget. Som resultat av detta arbete har partiet, vars inre krafter nu inte fjättras av någonting, närmast sig folket ännu mer och präglas nu av en tidigare icke skådad skapande aktivitet.

II

Hur kunde det då hända, att personkulten kring Stalin med alla dess negativa följder uppstod och fick spridning under det socialistiska sovjetsystemets förhållanden?

Vid behandlingen av denna fråga måste man ha i sikte såväl de objektiva, konkreta historiska förhållanden, under vilka uppbygget av socialismen försiggått i SSSR, som vissa subjektiva faktorer, vilka var förbundna med Stalins personliga egenskaper.

Socialistiska oktoberrevolutionen har gått till historien som ett klassiskt exempel på en revolutionär omdaning av det kapitalistiska samhället, vilken genomfördes under arbetarklassens ledning. Ur det exempel, som givits av det bolsjevikiska partiets hjältemodiga kamp, av den första socialistiska staten i världen, SSSR, hämtar övriga länders kommunistiska partier, alla progressiva och demokratiska krafter erfarenhet när det gäller att lösa de grundläggande sociala frågor, som den nutida samhällsutvecklingen ställer. Under nästan 40 års uppbygge av det socialistiska samhället har de arbetande i vårt land samlat en väldig erfarenhet, som de arbetande i de övriga socialistiska länderna studerar och tillägnar sig på ett skapande sätt, i enlighet med deras konkreta förhållanden.

Detta var de första erfarenheterna i historien av uppbygget av det socialistiska samhället, som formerades under sökande och granskning i praktiken av många 'sanningar, vilka hittills varit kända för socialisterna endast i allmänna drag, i teorin. Under loppet av mer än ett kvartssekel var sovjetlandet det enda land, som för mänskligheten banade vägen till socialismen. Det liknade en belägrad fästning, som låg i den kapitalistiska inringningen. Sovjetlandets fiender i väst och öst fortsatte efter de 14 staternas misslyckade intervention åren 1918-1920 att förbereda nya "korståg" mot SSSR. Fienderna sände stora mängder spioner och sabotörer till SSSR samt försökte på alla sätt undergräva den första socialistiska staten i världen. Hotet om en ny imperialistisk aggression mot SSSR förstärktes särskilt efter det att fascismen kommit till makten i Tyskland år 1933. Den proklamerade som sitt mål att förrinta kommunismen, att förrinta Sovjetunionen – de arbetandes första stat i världen. Alla minns bildandet av den så kallade antikominternpakten, "Berlin-Rom-Tokio-axeln", som aktivt stöddes av hela den internationella reaktionens krafter. I ett läge då hotet om ett nytt krig höll på att mogna, då västmakterna avböjde de av Sovjetunionen upprepade gånger föreslagna åtgärderna om att tygla fascismen och organisera kollektiv säkerhet, var sovjetlandet tvunget att spänna alla krafter för att stärka försvaret, för kampen mot den fientliga kapitalistiska inringningens stämplingar. Partiet måste fostra hela folket i en anda av ständig vaksamhet och mobiliseringsberedskap mot de yttre fienderna.

Den internationella reaktionens stämplingar var desto farligare, som inom landet under lång tid pågick en förbittrad klasskamp, och frågan "vem slår vem" höll på att avgöras. Efter Lenins död aktiviserades inom partiet de fientliga riktningarna – trotskisterna, högeropportu-

nisterna och de borgerliga nationalisterna, som förkastade den leninska teorin om möjligheten av socialismens seger i ett land, vilket i praktiken skulle ha lett till att kapitalismen återupprättades i SSSR. Partiet utvecklade en skoningslös kamp mot dessa fiender till leninismen.

Uppfyllande Lenins bud tog kommunistiska partiet kurs på landets socialistiska industrialisering, på lantbrukets kollektivisering och den kulturella revolutionens förverkligande. På den väg, som innebar lösning av dessa storslagna uppgifter rörande det socialistiska samhällets uppbygge i ett enskilt land, fick sovjetfolket och kommunistiska partiet övervinna otroliga svårigheter och hinder. Vårt land måste på historiskt sett kortast möjliga tid, utan någon som helst ekonomisk hjälp utifrån, avskaffa sin sekelgamla efterblivenhet, rekonstruera hela folkhushållningen på nya, socialistiska grundvalar.

Detta komplicerade internationella och inre läge krävde en järnhård disciplin, en oavslätlig höjning av vaksamheten, den strängaste centralisering av ledningen, vilket inte kunde annat än inverka negativt på utvecklingen av en del demokratiska former. Under den förbittrade kampen mot imperialismens hela värld var vårt land tvunget att företa vissa begränsningar av demokratin, som rättfärdigades av logiken i vårt folks kamp för socialismen under den kapitalistiska inringningens förhållanden. Men redan den gången betraktade partiet och folket dessa begränsningar som temporära, vilka skulle undanröjas i den mån som sovjetstaten stärktes samt demokratin och socialismens krafter utvecklades i hela världen. Folket gick medvetet med på dessa temporära offer, eftersom det för varje dag såg det sovjetiska samhällssystemets ständigt nya framgångar.

Alla dessa svårigheter på det socialistiska uppbyggets väg övervann sovjetfolket under ledning av kommunistiska partiet, av dess centralkommitté, som konsekvent genomförde den leninistiska generallinjen.

Socialismens seger i vårt land, som befann sig i fientlig inringning och under ständigt angreppshot utifrån, var en världshistorisk bragd som utfördes av sovjetfolket. Under de första femårsplanerna gjorde det ekonomiskt efterblivna landet som resultat av folkets och partiets oerhörda, heroiska ansträngningar ett gigantiskt språng i sin ekonomiska och kulturella utveckling. På grundval av det socialistiska uppbyggets framgångar höjdes de arbetandes levnadsstandard och avskaffades arbetslösheten för alltid. I landet ägde en mycket djupgående kulturrevolution rum. Under en kort period fostrade sovjetfolket talrika kadrer av tekniska intellektuella, som var i nivå med det internationella tekniska framåtskridandet och förde den sovjetiska vetenskapen och tekniken till en av de främsta platserna i världen. Inspiratören och organisatören av dessa segrar var kommunisternas stora parti. De arbetande i hela världen övertygades genom SSSR:s exempel åskådligt om att arbetarna och bönderna, efter det att de tagit makten i sina händer, kan utan kapitalister och godsägare framgångsrikt bygga och utveckla sin socialistiska stat, som ger uttryck åt och försvarar de breda folkmassornas intressen. Allt detta spelade en väldig inspirerande roll för de kommunistiska och arbetarpartiernas ökade inflytande i världens alla länder.

J. V. Stalin, som under lång tid innehade posten som generalsekreterare i partiets CK, kämpade tillsammans med andra ledande funktionärer aktivt för att omsätta Lenins bud i livet. Han var hängiven marxismen-leninismen och som teoretiker och stor organisatör ledde han partiets kamp mot trotskisterna, högeropportunisterna och de borgerliga nationalisterna, mot den kapitalistiska inringningens stämplingar. I denna politiska och ideologiska kamp vann Stalin stor auktoritet och popularitet. Emellertid började man på ett oriktigt sätt förbinda alla våra stora segrar med hans namn. Framgångarna, som uppnåts av kommunistiska partiet och sovjetlandet, jämte lovprisandet av Stalin steg honom åt huvudet. I denna situation började personkulten kring Stalin att uppstå steg för steg.

Till personkultens utveckling bidrog i väldig utsträckning vissa individuella egenskaper hos J. V. Stalin, vilkas negativa karaktär redan påvisades av V. I. Lenin. I slutet av 1922 vände sig Lenin med ett brev till partiets ordinarie kongress. I brevet hette det:

”Efter att ha blivit generalsekreterare har kamrat Stalin i sin hand koncentrerat en gränslös makt, och jag är inte övertygad om att han alltid kommer att kunna tillräckligt aktsamt utnyttja denna makt.” I ett komplement till detta brev, skrivet i början av januari 1923, återkommer V. I. Lenin ånyo till frågan om vissa för en ledare otillåtliga personliga egenskaper hos Stalin. ”Stalin är alltför grov”, skrev Lenin, ”och denna brist, som är fullständigt tillåtlig i vår mitt och i relationerna mellan oss, kommunister, blir otillåtlig i befattningen som generalsekreterare. Därför föreslår jag kamraterna att överväga ett sätt för att förflytta Stalin från denna post och till denna utse en annan person, som är överlägsen kamrat Stalin i ett avseende, nämligen att han är tolerantare, lojalare, hövligare, uppmärksamare mot kamraterna, mindre nyckfull osv.”

Vid 13:e partikongressen, som ägde rum kort efter V. I. Lenins död, bringades hans brev till delegationernas kännedom. Som resultat av diskussionen om dessa dokument erkändes det ändamålsenliga i att behålla Stalin på posten som generalsekreterare men med förbehållet att han beaktade V. I. Lenins kritik och drog alla nödvändiga slutsatser av den.

Efter att ha kvarstannat på posten som CK:s generalsekreterare tog Stalin under den första perioden efter Vladimir Iljitjs död hänsyn till hans kritiska anmärkningar. Men i fortsättningen överskattade Stalin omåttligt sina förtjänster och trodde på sin egen ofelbarhet. Vissa begränsningar i den inre partidemokratin och sovjetdemokratin, som var oundvikliga under den förbittrade kampen mot klassfienden och dess agentur samt senare under kriget mot de tysk-fascistiska inkräktarna, började Stalin upphöja till en norm för det inre partilivet och det statliga livet och kränkte därigenom grovt de leninistiska principerna för ledningen. CK-plena och partikongresser genomfördes oregelbundet och sammankallades sedan inte alls under många år. Stalin kom faktiskt att stå över kritik.

Det socialistiska uppbyggets sak, utvecklingen av demokratin inom partiet och staten tillfogades stor skada av Stalins felaktiga formel om att i den mån som Sovjetunionen gick framåt till socialismen skulle klasskampen skärpas allt mer och mer. Denna formel, som endast gällde för bestämda etapper av övergångsperioden, när frågan ”vem slår vem” avgjordes, när det pågick en hårdnackad klasskamp om uppbygget av socialismens grundvalar, fördes fram i första rummet år 1937, i ett ögonblick då socialismen redan segrat i vårt land, då utsugarklasserna och deras ekonomiska bas avskaffats. I praktiken tjänade denna felaktiga teoretiska formel som en motivering för de grövsta kränkningar av den socialistiska lagligheten och för massrepressalier.

Just, under dessa förhållanden skapades bland annat en särställning för de statliga säkerhetsorganen, som visades ett mycket stort förtroende, eftersom de hade obestridliga förtjänster inför folket och landet när det gällde att försvara revolutionens landvinningar. Under lång tid infriade de statliga säkerhetsorganen detta förtroende och deras särställning framkallade inte någon som helst fara. Saken förändrades efter det att kontrollen över dem från partiets och regeringens sida gradvis utbyts mot Stalins personliga kontroll och det vanliga utövandet av rättsskipningsnormerna inte sällan utbyts mot hans egenmäktiga avgörande. Läget komplicerades ännu mer när det brottsliga band, som leddes av dem internationella imperialismens agent Beria, kom i spetsen för de statliga säkerhetsorganen. Allvarliga kränkningar av den sovjetiska lagligheten och massrepressalier tilläts. Som resultat av fiendernas ränker nedsvärtades många ärliga kommunister och partilösa sovjetmedborgare samt blev oskyldiga offer.

Den 20:e partikongressen och centralkommitténs hela politik efter Stalins död vittnar klart om att det inom partiets centralkommitté fanns en utbildad leninistisk kärna av ledare, som riktigt förstod de aktuella behoven såväl på, in- som på utrikespolitikens område. Man kan inte säga, att det inte förekom motstånd mot de negativa företeelser, som var förbundna med personkulten och bromsade socialismens rörelse framåt. Än mer: det förekom bestämda perioder, t. ex. under krigsåren, när Stalins egenmäktiga handlingar starkt begränsades, när de negativa följderna av olagligheten, godtycket osv. väsentligt mildrades.

Det är känt, att just under krigsperioden tog CK-medlemmar och även framstående sovjetiska fältherrar i sina händer vissa delar av verksamheten i upplandet och vid fronten, fattade självständigt beslut och säkerställde genom sitt organisatoriska, politiska, ekonomiska och militära arbete tillsammans med de lokala parti- och sovjetorganisationerna sovjetfolkets seger i kriget. Efter segern började personkultens negativa följder att ånyo framträda med stor styrka.

Centralkommitténs leninistiska kärna slog genast efter Stalins död in på vägen för en beslutsam kamp mot personkulten och dess svåra följder.

Frågan kan uppstå: Varför uppträdde då dessa personer inte öppet mot Stalin och avlägsnade honom från ledningen? Under de rådande förhållandena var detta omöjligt. Obetingat talar fakta om att Stalin vars skyldig till många olagligheter, som utfördes särskilt under den sista perioden av hans liv. Men det är samtidigt omöjligt att glömma, att sovjetmedborgarna kände Stalin som en människa, vilken alltid uppträdde till SSSR:s försvar mot fiendernas stämplingar och kämpade för socialismens sak. Han använde i denna kamp emellanåt ovärdiga metoder samt kränkte de leninistiska principerna och normerna för partilivet. Häri låg Stalins tragedi. Men allt detta försvårade samtidigt också kampen mot de olagligheter, som då ägde rum, ty framgångarna i det socialistiska uppbygget och stärkandet av SSSR tillskrevs i personkultens situation Stalin.

Allt uppträdande mot honom under dessa förhållanden skulle inte ha begripits av folket och saken rör sig här alls inte om brist på personligt mod. Det är klart, att var och en, som i detta läge skulle ha uppträtt mot Stalin, inte skulle ha fått stöd bland folket. Än mer: ett dylikt uppträdande skulle under dessa förhållanden ha bedömts som ett uppträdande mot det socialistiska uppbyggets sak, som en i den kapitalistiska inringningen ytterst farlig underminering av partiets enhet och hela staten. Dessutom väckte de framgångar, som Sovjetunionens arbetande uppnådde under sitt kommunistiska partis ledning, en berättigad stolthet i varje sovjetmedborgares hjärta och skapade en sådan atmosfär, då enskilda fel och brister föreföll mindre betydelsefulla mot bakgrunden av de väldiga framgångarna, samt dessa fels negativa följder snabbt gottgjordes av partiets och sovjetsamhällets kolossalt växande livskrafter.

Man måste även ta hänsyn till den omständigheten, att många fakta samt oriktiga handlingar av Stalin, särskilt ifråga om kränkningarna av den sovjetiska lagligheten, blivit kända först under den senaste tiden, efter Stalins död, framför allt i samband med att Berias band avslöjades des och de statliga säkerhetsorganen ställdes under partiets kontroll.

Sådana är de viktigaste betingelserna och orsakerna, som ledde till att personkulten kring J. V. Stalin uppkom och utbreddes. Självfallet förklarar allt det sagda men rättfärdigar inte alls personkulten kring J. V. Stalin och dess följder, vilka så skarpt och rättvist fördömts av vårt parti.

III.

Personkulten har utan tvivel tillfogat kommunistiska partiets sak och sovjetsamhället stor skada. Men att på grund av personkultens tidigare förekomst dra slutsatser om några

ändringar i Sovjetunionens samhällsskick eller att söka källan till denna kult i det sovjetiska samhällsskickets natur vore ett grovt fel. Såväl det ena som det andra är helt oriktigt, ty det överensstämmer inte med verkligheten, det strider mot fakta.

Trots allt det onda, som personkulten kring Stalin tillfogat partiet och folket, kunde den inte ändra och ändrade inte heller vårt samhällsskicks natur. Ingen personkult kunde ändra naturen hos den socialistiska staten, som grundar sig på samhällelig äganderätt till produktionsmedlen, arbetarklassens förbund med bönderna och vänskapen mellan folken, fastän kulten tillfogade den socialistiska demokratiens utveckling och det skapande initiativets uppsving bland miljonmassorna betydande skada.

Att tro, att en enskild person, om än en sådan stor personlighet som Stalin, skulle kunnat ändra vårt samhällspolitiska system, betyder att råka i djup motsättning till fakta, till marxismen, till sanningen, det betyder att förfalla till idealism. Det skulle innebära, att man tillskrev en enskild person sådana omåttliga och övernaturliga egenskaper, som förmågan att ändra samhällsskicket, och därtill ett sådant samhällsskick, där de arbetande miljonmassorna är den avgörande kraften.

Det bestämmande för det samhällspolitiska systemets natur är som bekant produktions-sättet, i vems ägo produktionsmedlen befinner sig i samhället och vilken klass som innehar den politiska makten. Hela världen vet, att Oktoberrevolutionen och socialismens seger ledde till att det socialistiska produktions-sättet förankrades i vårt land och att makten under redan närmare 40 år har legat i arbetarklassens och böndernas händer. Tack vare detta stärkes det sovjetiska samhällsskicket år för år och dess produktivkrafter växer. Denna omständighet kan inte ens våra vedersakare undgå att erkänna.

Följden av personkulten var som bekant vissa allvarliga fel vid ledningen av olika av partiets och sovjetstatens verksamhetsgrenar både inom sovjetlandets inre liv och inom dess utrikespolitik. Man kan bl. a. hänvisa till de allvarliga fel, som Stalin gjort sig skyldig till vid ledningen av lantbruket och vid organiseringen av landets beredskap för motstånd mot de fascistiska inkräktarna och till det grova godtycke, som ledde till konflikten i relationerna med Jugoslavien efter kriget. Dessa fel har skadat utvecklingen av vissa sidor av sovjetstatens liv och bromsade, särskilt under J. V. Stalins sista levnadsår, sovjetsamhällets utveckling, men ledde självfallet inte bort det från den riktiga utvecklingsvägen till kommunismen.

Våra fiender påstår, att personkulten kring Stalin framkallats inte av vissa historiska betingelser, som redan tillhör det förgångna, utan av själva sovjetsystemet, av dess ur deras synpunkt sett odemokratiska karaktär osv. Dylika förljugna påståenden vederlägges av sovjetstatens hela utvecklingshistoria. Den nya demokratiska form för statsmakten som sovjeterna är var en revolutionär skapelse av breda folkmassor, vilka rest sig till kamp för friheten. De var och förblir organ för verklig folkmakt. Just sovjetsystemet har skapat möjligheter för att väcka folkets kolossala skapande energi. Det satte i rörelse de outtömliga krafter, som folkmassorna besitter, och fick miljoner människor att medvetet delta i statsförvaltningen, att aktivt och nyskapande delta i socialismens uppbygge. På historiskt sett kort tid har sovjetstaten utgått som segrare ur de svåraste prövningar och bestått det andra världskrigets eldprov.

Då de sista utsugarklasserna avskaffats i vårt land, då socialismen blivit det rådande systemet inom hela folkhushållningen och vårt lands internationella läge i grund förändrats, vidgades ramen för sovjetdemokrati i omätlig grad och fortsätter att vidgas. Till skillnad från varje borgerlig demokrati proklamerar inte bara sovjetdemokrati utan garanterar också i materiellt avseende alla samhällsmedlemmar utan undantag rätt till arbete, bildning och rekreation och till att delta i statsangelägenheterna, yttrande-, press- och samvetsfrihet samt reell möjlighet för ohämmad utveckling av de personliga anlagen och alla andra demokratiska

fri- och rättigheter. Det väsentliga i demokratin är inte de formella kännetecknen utan den omständigheten, om den politiska makten faktiskt tjänar och återspeglar folkmajoritetens vilja och vitala intressen, det arbetande folkets intressen. Sovjetstatens hela in- och utrikespolitik vittnar om, att vårt system är ett sant demokratiskt och sant folkligt system. Sovjetstatens högsta mål och ständiga omsorg är att på allt sätt höja befolkningens levnadsstandard och trygga sitt folk en fredlig existens.

Ett vittnesbörd om sovjetdemokratins vidareutveckling är de åtgärder, som partiet och regeringen vidtar för att utvidga unionsrepublikernas rättigheter och kompetenssfär, garantera lagarnas noggranna efterlevnad, bygga om planeringssystemet i syfte att frigöra det lokala initiativet, aktivisera de lokala sovjeternas verksamhet och utveckla kritiken och självkritiken.

Trots personkulten och i strid med den genomförde de av kommunistiska partiet ledda folkmassornas mäktiga initiativ, som väckts av vårt samhällsskick, sitt stora historiska värv och övervann alla hinder på vägen till socialismens uppbygge. Häri får också det socialistiska sovjetsystemets demokratism sitt högsta uttryck. Socialismens storslagna segrar i vårt land kom inte av sig själva. De uppnåddes tack vare partiets och dess lokala organisationers enorma organisatoriska och uppfostrande arbete, tack vare den omständigheten, att 'partiet alltid fostrat sina kadrer och alla kommunister i en anda av trohet mot marxismen-leninismen, i en anda av hängivenhet för kommunismens sak. Sovjetsamhällets styrka ligger i massornas medvetenhet. Dess historiska öden har bestämts och bestämmas fortfarande av vår heroiska arbetarklass', de ärorika kollektivbrukarnas och folkintelligentsians konstruktiva arbete.

Genom att övervinna personkultens följder, återställa de bolsjevikiska normerna för partilivet och utveckla den socialistiska demokratismen har vårt parti ytterligare stärkt banden med de breda massorna och ännu fastare sammansvetsat dem kring Lenins stora baner.

Den omständigheten, att partiet självt djärvt och öppet ställde frågan om att avskaffa personkulten och om de otillåtliga fel som Stalin begått är ett övertygande vittnesbörd om, att partiet orubbligt slår vakt om leninismen, socialismens och kommunismens sak, de socialistiska lagarnas efterlevnad, folkets intressen och tryggheten av alla sovjetmedborgares rättigheter. Det är det bästa beviset på det socialistiska sovjetsystemets styrka och livskraft. Det vittnar samtidigt om beslutsamhet att slutgiltigt övervinna personkultens följder och att framgent inte tillåta en upprepning av dylika fel.

Vårt partis fördömande av personkulten kring J. V. Stalin och dess följder har väckt gillande och omfattande genklang inom alla broderliga kommunistiska och arbetarpartier. Kommunister i andra länder noterar den stora betydelse, som SUKP:s 20:e kongress har för hela den internationella kommunistiska och arbetarrörelsen och betraktat kampen mot personkulten och dess följder som en kamp för de marxistisk-leninistiska principernas renhet, för en skapande inställning till lösningen av den internationella arbetarrörelsens problem i våra dagar och för att stärka och vidareutveckla den proletära internationalismens principer.

I förklaringar, som gjorts av en rad kommunistiska broderpartier, har de uttalat sitt gillande av och stöd åt de åtgärder, som vårt parti vidtar mot personkulten och dess följder. Organet för Kinas kommunistiska partis CK, tidningen Jenminjihpao, framlade i en redaktionell artikel under rubriken "Om den proletära diktaturens historiska erfarenheter" de slutsatser, som dragits under dryftandet av SUKP:s 20:e kongress' beslut vid ett sammanträde av politbyrån för Kinas kommunistiska partis CK, och skrev: "Följande Lenins bud behandlar Sovjetunionens kommunistiska parti grundligt vissa allvarliga fel, som begåtts av Stalin under ledningen av det socialistiska uppbygget, och de följder de framkallat. Med hänsyn till dessa följders allvarliga art ställdes Sovjetunionens kommunistiska parti inför nödvändigheten att samtidigt som man erkänner Stalins stora förtjänster med all skärpa blotta innebörden i de fel, som Stalin gjort sig skyldig till, och uppmana hela partiet att vara på sin vakt mot en

upprepning av detta och att beslutsamt utrota de osunda följder, som orsakats av dessa fel. Vi kinesiska kommunister tror fast, att alla de aktiva faktorer, som tidigare starkt bromsats till följd av vissa politiska fel, efter den skarpa kritik som utvecklats på SUKP:s 20:e kongress ovillkorligen skall komma i rörelse överallt samt att Sovjetunionens kommunistiska parti och sovjetfolket kommer att bli ännu mera eniga och sammansvetsade än tidigare i kampen för att bygga upp det stora kommunistiska samhället, som det aldrig funnits något exempel på i mänsklighetens historia, och i kampen för en varaktig världsfred.”

”Förtjänsten hos Sovjetunionens kommunistiska partis ledare”, heter det i förklaringen av franska politbyrå, ”var att de tog itu med att rätta de fel och brister, som var förknippade med personkulten, vilket vittnar om Lenins stora partis styrka och enhet, om det förtroende det åtnjuter hos sovjetfolket samt om dess auktoritet inom den internationella arbetarrörelsen.” Generalsekreteraren i USA:s kommunistiska partis nationalkommitté, kamrat Eugene Dennis, noterar i sin kända artikel SUKP:s 20:e kongress' stora betydelse och skriver: ”Den 20:e kongressen stärkte världsfreden och det sociala framåtskridandet. Den betecknade ett nytt stadium i socialismens utveckling och i kampen för fredlig samlevnad, vilken började på Lenins tid, fortsatte under de efterföljande åren och blir allt mer effektiv och framgångsrik.”

Samtidigt bör det noteras, att man vid dryftandet av frågan om personkulten inte alltid riktigt tolkar de orsaker, som framkallat personkulten, och dess följder för vårt samhällsskick. Kamrat Togliattis utförliga och intressanta intervju för tidskriften Nuovi Argomenti innehåller exempelvis jämte många mycket viktiga och korrekta slutledningar även oriktiga satsar. Man kan bl. a. inte instämma med att kamrat Togliatti ställt frågan om inte sovjetsamhället råkat uppvisa ”vissa former av urartning”. För en sådan frågeställning saknas all grund. Den är desto mer oförståelig som kamrat Togliatti på ett annat ställe i sin intervju alldeles riktigt säger: ”Man måste dra den slutsatsen, att det socialistiska systemets väsen inte har gått förlorat, eftersom ingen av de tidigare erövringarna och först och främst inte det stöd, som systemet får av arbetarnas, böndernas och de intellektuellas massor, vilka bildar sovjet-samhället, har förlorats. Detta stöd visar i och för sig, att samhället trots allt bevarat sin grundläggande demokratiska karaktär.”

Utan de breda folkmassornas stöd åt sovjetmakten och kommunistiska partiets politik hade vårt land förvisso inte kunnat på exempellös kort tid bygga upp en mäktig socialistisk industri och genomföra lantbrukets kollektivisering, det skulle inte ha kunnat segra i det andra världskriget, på vars utgång hela mänsklighetens öde berodde. Det fullständiga krossandet av hitlerismen, den italienska fascismen och den japanska militarismen resulterade i att den kommunistiska rörelsens krafter utvecklades i stor skala, att de kommunistiska partierna i Italien, Frankrike och andra kapitalistiska länder växte och blev masspartier, att det folkdemokratiska systemet upprättades i en rad länder i Europa och Asien, att socialismens världssystem uppstod och konsoliderades och i enastående framgångar för den nationella befrielseörelsen, som ledde till sönderfall för imperialismens kolonialsystem.

IV.

Kommunisterna och alla sovjetmedborgare godkänner enhälligt SUKP:s 20:e kongress' beslut, som fördömer personkulten, och ser i dem ett vittnesbörd om vårt partis ökade styrka, dess leninistiska principfasthet, dess enhet och sammansvetsning. ”Det revolutionära proletariatets parti”, framhöll V. I. Lenin, ”är tillräckligt starkt kritisera sig självt, för att utan undanflykter kalla ett fel och en svaghet för fel och svaghet”. (Skrifter, b. 21, sid. 150, ryska). Med denna leninska princip som rättesnöre kommer vårt parti att även i fortsättningen djärvt blotta, öppet kritisera och beslutsamt avhjälpa fel och misstag i sitt arbete.

SUKP:s CK anser, att det av partiet hittills genomförda arbetet på att övervinna personkulten och dess följder redan medfört positiva resultat.

Utgående från de beslut, som fattades vid partiets 20:e kongress; uppmanar SUKP:s centralkommitté alla partiorganisationer:

att i hela vårt arbete konsekvent iaktta marxismen-leninismens viktigaste principer om att det är folket som skapar historien och mänsklighetens alla materiella och andliga värden, om det marxistiska partiets avgörande roll i den revolutionära kampen för samhällets omdaning och kommunismens seger;

att ståndaktigt fortsätta det arbete, som centralkommittén under de senaste åren utfört för att inom alla partiorganisationer, uppifrån och ner, de leninska principerna om partiledningen, först och främst den högsta principen – om kollektiv ledning – strikt skall iakttas för att de i vårt partis stadgar fastslagna normerna för partilivet skall följas och för att kritiken och självkritiken skall utvecklas;

att helt och fullt återställa de i Sovjetunionens författning uttryckta principerna om den socialistiska sovjetdemokratismen och att slutgiltigt rätta till kränkningarna av den revolutionära, socialistiska lagligheten;

att mobilisera våra kadrer, alla kommunister och de arbetandes breda massor till kamp för att i praktiken fullgöra den sjätte femårsplanens uppgifter och att i detta syfte på allt sätt utveckla det skapande initiativet och energin hos massorna, historiens verkliga skapare.

SUKP:s 20:e kongress framhöll, att det viktigaste draget i vårt tidevarv är, att socialismen förvandlats till ett världssystem. Den svåraste perioden under socialismens utveckling och förankring tillhör det förgångna. Vårt socialistiska land är inte längre en ensam ö i de kapitalistiska staternas ocean. Nu bygger över en tredjedel av hela mänskligheten ett nytt liv under socialismens baner. Socialismens idéer griper miljoner sinom miljoner människor i de kapitalistiska länderna. Starkt inflytande utövar socialismens idéer på folken i Asien, Afrika och Latinamerika, som bekämpar alla slag av kolonialism.

SUKP:s 20:e kongress' beslut uppfattas av alla fredsvänner och socialismens anhängare, av alla demokratiska och framstegsvänliga kretsar som ett inspirerande kampprogram för världsfredens befastande, för arbetarklassens intressen och för socialismens seger.

Under nuvarande förhållanden öppnas inför de kommunistiska partierna och hela den internationella arbetarrörelsen vidsträckta och inspirerande perspektiv – att tillsammans med alla fredsälskande krafter avvärja ett nytt världskrig, tygla monopolerna och trygga en varaktig fred och säkerhet för folken, göra slut på upprustningen och befria de arbetande massorna från den skattebördan som den medför, försvara de demokratiska fri- och rättigheterna som ger de arbetande massorna möjlighet att kämpa för ett bättre liv och en ljus morgondag. Det är just detta, som miljoner vanliga enkla människor världen över är vitalt intresserade av. Till en framgångsrik lösning av dessa problem bidrar i hög grad den fredsvänliga politik, som bedrivs av Sovjetunionen, Kinesiska folkrepubliken och alla andra länder, som slagit in på socialismens väg, samt de ständigt nya framsteg, som de kan notera.

Under de nya historiska förhållandena har sådana arbetarklassens internationella organisationer som Komintern och Kominform inställt sin verksamhet. Men härav följer alls inte, att den internationella solidariteten förlorat sin betydelse och att kontakter mellan revolutionära broderpartier, som står på marxismen-leninismens grundval, inte är nödvändiga. I våra dagar, då socialismens krafter och de socialistiska idéernas inflytande över hela världen ojämförligt ökat och då säregenheterna i vägen till socialismen framträder i olika länder, bör arbetarklassens marxistiska partier fullt naturligt upprätthålla och stärka sin ideologiska enhet och internationella broderliga solidaritet i kampen mot hotet om ett nytt krig och mot monopolkapitalets folkfientliga krafter, som strävar efter att undertrycka alla revolutionära och framstegsvänliga rörelser. De kommunistiska partierna sammansvetsas av det stora målet

att befria arbetarklassen från kapitalets förtryck, de förenas av troheten mot marxismen-leninismens vetenskapliga ideologi och den proletära internationalismens anda, av oegennyttig hängivenhet för folkmassornas intressen.

I sin verksamhet under nuvarande förhållanden utgår alla kommunistiska partier från varje lands nationella särigheter och betingelser och uttrycker på det mest fullständiga sätt sina folks nationella intressen. Samtidigt därmed inser de, att kampen för arbetarklassens intressen, för fred och för sina länders nationella oberoende också är hela det internationella proletariats angelägenhet, samt sammansvetsar och stärker förbindelserna och samarbetet sinsemellan. Den ideologiska enheten och den broderliga solidariteten mellan arbetarklassens marxistiska partier i olika länder är desto mer nödvändig, som de kapitalistiska monopolerna bildar sina internationella aggressiva sammanslutningar och block, i stil med NATO, SEATO och Bagdadpakten, som riktar sin spets mot de fredsälskande folken, mot den nationella befrielseörelsen, mot arbetarklassens och de arbetande massornas vitala intressen.

Medan Sovjetunionen har gjort och även nu gör mycket för att minska den internationella spänningen, vilket numera erkännes av alla, fortsätter det amerikanska monopolkapitalet att anslå stora belopp till den underminerande verksamhetens stärkande i de socialistiska länderna. Under "det kalla krigets" höjdpunkt anslog som bekant den amerikanska kongressen officiellt 100 miljoner dollar (förutom de medel som beviljas inofficiellt) till den underminerande verksamheten i folkdemokratierna och Sovjetunionen. Nu, då Sovjetunionen och andra socialistiska länder gör allt som står i deras förmåga för att minska den internationella spänningen, anstränger sig "det kalla krigets" anhängare att aktivisera det av hela världens folk fördömda "kalla krigets" aktioner. Härom vittnar den amerikanska senatens beslut att anslå ytterligare 25 miljoner dollar till underminerande verksamhet, vilken cyniskt kallas "uppmuntrande av friheten" bakom "järnridån".

Vi måste nyktert bedöma detta faktum och dra erforderliga slutsatser härav. Det står t. ex. klart, att de folkfientliga aktionerna i Poznan har betalats från denna källa. Men luften gick ur de provokatörer och sabotörer, som betalats ur transoceana penningfonder, bara efter några timmar. De fientliga anslagen och provokationerna stötte på motstånd från de arbetande i Poznan. De planer, som de obskyra riddarna av "dolken och kappan" hyste, gick i stöpet, deras nedriga provokation mot folkmakten i Polen misslyckades. På samma sätt kommer också framgent underminerande aktioner i folkdemokratierna att göra fiasko, även om de också frikostigt betalas med pengar, som anslås av de amerikanska monopolerna. Man kan säga, att det är bortkastade pengar.

Allt detta vittnar om, att man inte får nonchalera nya ränker av imperialistiska agenter, som bemödar sig att lista sig in i de socialistiska länderna för att skada och undergräva de arbetande massornas vinningar.

Den imperialistiska reaktionens krafter anstränger sig att avleda de arbetande från den riktiga vägen, från kampen för sina intressen, att förgifta deras sinnen med bristande tro på framgång för fredens och socialismens sak. Trots hela det ränkspel, som bedrivs av de kapitalistiska monopolens ideologer, kommer arbetarklassen med sin beprövade kommunistiska förtrupp i spetsen att gå sin egen väg, som redan lett till historiska framsteg för socialismen och som kommer att leda till nya segrar för fredens, demokratins och socialismens sak. Man kan vara övertygad om att de kommunistiska och arbetarpartierna i alla länder kommer att höja den proletära internationalismens ärorika marxistiska baner ännu högre.

Sovjetmedborgarna är med rätta stolta över att vårt fosterland var det första som banade väg till socialismen. Nu då socialismen blivit ett världssystem och då broderligt samarbete och ömsesidigt bistånd har upprättats mellan de socialistiska länderna, har nya gynnsamma förutsättningar skapats för den socialistiska demokratins blomstring, ett fortsatt stärkande av

kommunismens materiella produktionsbas, en oavslåttlig höjning av de arbetande massornas levnadsstandard och för en allsidig utveckling av den nya människan, det kommunistiska samhällets byggare. Låt de borgerliga ideologerna dikta amsagor om kommunismens ”kris” och om ”förvirring” inom de kommunistiska partiernas led. Vi är vana vid att höra fienderna komma med sådana besvärjelser. Deras profetior har alltid spruckit som såpbubblor. Dessa otursförföljda siare dyker upp och försvinner, men den kommunistiska rörelsen, marxismen-leninismens odödliga och livgivande idéer har segrat och segrar. Så kommer det också att vana i framtiden. Inga hatfyllda och smädliga utfall av våra fiender kan hejda mänsklighetens oövervinnliga historiska utveckling mot kommunismen.

Den 30 juni 1956

SOVJETUNIONENS KOMMUNISTISKA PARTIS

CENTRALKOMMITTÉ

Pravda den 2 juli 1956